

مصوبه پنجاه و پنجمین جلسه هیئت امنای
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
تاریخ تصویب: ۱۴۰۰/۱۲/۸

بسمه تعالی

سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
مؤسسه تحقیقات ثبت و گواهی بذر و نهال

تدوین استاندارد ملی بذر کاملینا

تدوین استاندارد ملی بذر کاملینا (تاریخ تدوین: ۱۴۰۰/۵/۱۸)
تأیید دبیر خانه هیئت مدیره و هیئت های امنای
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

مصوبه پنجاه و پنجمین جلسه هیئت امنای
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
تاریخ تصویب: ۱۴۰۰/۱۲/۸

مقدمه:

گیاه روغنی کاملینا (*Camelina sativa*) جزء خانواده براسیکاسه است. احتیاجات آبی بسیار کمتر و مقاومت به سرمای بهاره بیشتری نسبت به سایر گیاهان روغنی بخصوص کانولا دارد. این گیاه مقاومت بسیار بالایی نسبت به آفات رایج در دانه های روغنی مانند سوسک های گرده خوار دارد. سابقه کشت و کار آن به ۴۰۰۰ سال پیش می رسد. در زمان روم و یونان باستان کشت این گیاه به عنوان یک گیاه روغنی توسعه یافت. کشت این محصول در آبان ماه انجام می شود و با توجه به اینکه مقاومت بالایی به سرما دارد برودت هوا تاثیری در عملکرد بهینه آن ندارد و زمان برداشت آن اواخر اردیبهشت ماه است. دانه این گیاه حاوی ۲۵-۳۵ درصد روغن و کنجاله آن حاوی ۳۶ درصد پروتئین می باشد. لازم به ذکر است که برای درصد روغن کاملینا تنوع خوبی مشاهده شده است و تا بالاتر از ۴۰ درصد هم گزارش وجود دارد. وابستگی ۹۰ درصدی کشور به روغن های وارداتی، افزایش ۷ برابری سرانه مصرف روغن در کشور، خروج ۳/۷ میلیارد دلار ارز از کشور به صورت سالانه برای واردات روغن، از جمله موضوعات قابل تامل در سیستم کشاورزی و صنایع غذایی کشور می باشد. یک رقم کاملینا با نام سهیل در ایران به ثبت رسیده و نام آن در فهرست ملی ارقام گیاهی درج گردیده است.

اهداف مورد نظر:

این استاندارد در راستای برنامه بلند مدت وزارت جهاد کشاورزی برای توسعه سطح کشت دانه های روغنی و رسیدن به خود کفایی در تولید روغن می باشد.

تدوین استاندارد بذر کاملینا بر مبنای مستندات و شرایط موجود در داخل کشور.

دفتر هیات امنای سازمان
تحقیقات و آموزش کشاورزی

تدوین استاندارد ملی بذر کاملینا (تاریخ تدوین: ۱۴۰۰/۵/۱۸)

تایید دبیرخانه هیئت ممیزه و هیئت های امنای
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

مصوبه پنجاه و پنجمین جلسه هیئت امنای
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
تاریخ تصویب: ۱۴۰۰/۱۲/۸

ضرورت تدوین/بازنگری استاندارد:

با توجه به تجربه چند سال اخیر موسسه در مورد لزوم انطباق استانداردهای داخلی با روش‌های بین‌المللی ارزیابی کیفی بذر از جمله روش‌های توصیه شده توسط انجمن بین‌المللی آزمون بذر (ایستا) و به منظور رفع نواقص و ابهامات موجود در استانداردهای آزمایشگاهی و مزرعه‌ای جهت فراهم نمودن امکان انجام وظایف قانونی موسسه به بهترین شکل ممکن، استانداردهای بذر کاملینا مورد تدوین قرار گرفت.

طبقات بذری:

طبقه بذری پیش‌پایه (Pre-basic):

بذر پیش‌پایه، به بذر حاصل از طبقه بذری هسته اولیه گفته می‌شود. این بذر هسته اولیه تولید بذر برای طبقه مادری بوده و استاندارد‌های مزرعه‌ای و آزمایشگاهی که برای بذور این طبقه اعمال می‌شود نسبت به طبقات بذری پایین‌تر (طبقات پایه و گواهی شده) سختگیرانه‌تر است.

طبقه بذری پایه (مادری) (Basic):

طبقه بذری حاصل از کشت بذر پیش‌پایه است که برای تولید بذر گواهی شده به کار می‌رود. استانداردهای مزرعه‌ای و آزمایشگاهی که برای بذور این طبقه اعمال می‌شود نسبت به طبقه بذری پایین‌تر (طبقه گواهی شده) سختگیرانه‌تر است.

تدوین استاندارد ملی بذر کاملینا (تاریخ تدوین: ۱۴۰۰/۵/۱۸)

دفتر هیئت امنای سازمان
تحقیقات و آموزش کشاورزی

نایب دبیر خانه هیئت ممیزه و هیئت‌های امنای
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

مصوبه پنجاه و پنجمین جلسه هیئت امنای
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
تاریخ تصویب: ۱۴۰۰/۱۲/۸

طبقه بذری گواهی شده:

بذر حاصل از کشت طبقه بذری پایه است که برای تولید محصول تجاری در اختیار کشاورزان قرار داده می شود. این طبقه به عنوان محصول نهایی برنامه گواهی بذر در نظر گرفته می شود.

تعاریف:

تناوب: ترتیب خاص کاشت محصولات و ارقام بذری و نیز آیش در یک قطعه زمین.

ایزولاسیون: فاصله مزرعه تولید بذر از سایر مزارع و یا گونه های گیاهی که امکان تلاقی و بروز اختلاط ژنتیکی و یا امکان انتقال بیماری مشترک را سبب شود (جهت حفظ خلوص ژنتیکی و حفظ سلامت بذر).

بذر خالص: بذرهایی یک گونه مشخص در نمونه مورد آزمون که بیشترین حجم میزان بذری را به خود اختصاص داده و شامل تمام ارقام زراعی آن گونه می باشد. بذر خالص علاوه بر بذور سالم و رسیده، شامل بذرهایی ریز، لاغر، نارس، چروکیده و جوانه زده نیز می باشد. همچنین قطعات شکسته بذر که بزرگتر از نصف اندازه بذر اصلی باشند نیز جزو بذر خالص محسوب می گردند.

درصد جوانه زنی: به درصد بذر جوانه زده در نمونه مورد تجزیه که تحت شرایط مشخص و کنترل شده آزمایشگاهی و پس از طی زمان معین صورت پذیرفته است، درصد جوانه زنی می گویند. این کمیت معرف قابلیت بذر در ایجاد گیاه عادی تحت شرایط مناسب محیط خاک می باشد.

تدوین استاندارد ملی بذر کاملینا (تاریخ تدوین: ۱۴۰۰/۵/۱۸)

دفتر هیات امنای سازمان

تحقیقات و آموزش کشاورزی

تایید دبیرخانه هیئت ممیزه و هیئت های امنای

سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

عمومیه پنجاه و پنجمین جلسه هیئت امنای
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
تاریخ تصویب: ۱۳۰۰/۱۲/۸

استانداردهای ملی مزرعه تولید بذر کامپلینا (آزاد کرده افغان)

طبقه بندی		استانداردهای مزرعه	
گواهی شده Certified	پایه Basic	پیش پایه Pre-basis	
۲	۳	۴	تایوب (احد اقل سال) ابو و لاسیون (احد اقل جو)
۵	۱۰	۱۰	سایر ارقام و خارج از تیب (احد اقل تعداد بونه بونه)
۱۱۰۰۰۰	۱/۲۰۰۰۰	۱/۵۰۰۰۰	سایر محصولات (احد اقل تعداد بونه بونه)
۱۱۰۰۰۰۰	۱/۲۰۰۰۰	۱/۲۰۰۰۰۰	سایر علفهای مزرعه (احد اقل تعداد بونه بونه)
۳۰۰۰۰ بونه در هکتار (بونه در ۱۰ متر مربع)	۱۰۰۰۰ بونه در هکتار (بونه در ۱۰ متر مربع)	۰	سایر علفهای مزرعه (احد اقل تعداد بونه بونه)
۴۰۰ بونه در هکتار	۲۰۰ بونه در هکتار	۰	بیماری های بذر زد (احد اقل تعداد بونه)
			فراج ها
			برو کاربوت ها
			زیروس ها

مزرعه تولید بذر کامپلینا با بستی ماری از عمل جالبین باشد
مقاله ایس، هفت بند، ترشکن، کیمه کشیش، کیمه جوان و آهو کت جزء علفهای مزرعه سمج می باشند و مجموع این علفهای مزرعه از تعداد عمل علفهای مزرعه کمتر می شود.

دفتر هیئت امنای سازمان
تحقیقات و آموزش کشاورزی

تدوین استاندارد ملی بذر کامپلینا (تاریخ تدوین: ۱۳۰۰/۵/۱۸)
تایید دبیر خانه هیئت ممیزه و هیئت های امنای
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی